

La República Catalana, dins o fora de la Unió Europea?

La pertinença de Catalunya a la UE és una de les qüestions que marcaran el debat sobre la futura República Catalana. Juntament amb els dubtes sobre la viabilitat econòmica d'una Catalunya independent, la hipòtesi d'un estat independent fora de la UE és un dels grans arguments de la por que el nacionalisme espanyol està esgrimint —i encara esgrimirà amb més força— per desincentivar a aquells que encara no estan convençuts.

A dia d'avui, davant la pregunta «una Catalunya independent es quedaria dins o fora de la UE?», l'única resposta sincera i responsable és un franc i simple «no se sap». Mai, des de la creació de la UE, s'havia donat una situació com la que es podria produir a Catalunya i a Escòcia: que el territori d'un estat de la UE se separi d'aquest i demani continuar formant part de la Unió. I encara més important, els Tractats de la UE tampoc no ho preveuen. No hi ha cap norma que reguli la secessió o successió d'estats als Tractats europeus. No hi ha cap norma de la UE ni al dret internacional que reguli què passa amb relació a la pertinença a una organització com la UE si es dissol un estat membre. Però que la situació no estigui regulada, no vol dir que estigui prohibida. El que cal és construir una argumentació jurídica que recolzi el nostre posicionament tenint en compte que la part contrària també pot construir el seu. La bona notícia al respecte és que el sentit comú juga a favor nostre. No hi ha precedents de casos semblants, però sí que hi ha casos que demostrin el pragmatisme europeu en abordar situacions no previstes pels Tractats: l'exemple és el de la reunificació alemanya de 1990 o com Grenlàndia va deixar de ser membre de la UE el 1985, malgrat dependre administrativament de Dinamarca.

Tampoc no es podria entendre que als catalans i catalanes que ja complim amb el cabal comunitari, que apliquem la

La pertinença de Catalunya a la UE és més una qüestió política que jurídica. Dependrà de l'habilitat que tingui la Generalitat d'explicar al món per què volem ser independents

normativa europea i sobretot, que som subjectes dels drets i llibertats adquirides de ciutadania europea, ens volguessin aplicar les mateixes condicions que als països que demanen l'accés a la UE. Sobre aquest últim punt, és important destacar un informe del Parlament britànic amb relació al cas escocès on es pregunta si la UE podria privar dels seus drets ciutadans que ja en són membres. L'informe acaba conclouent que no es pot afirmar categòricament si Escòcia seguiria sent membre de la UE o si deixaria de ser-ho.

Quan s'ha preguntat a la Comissió Europea directament sobre la qüestió, la resposta ha estat sempre la mateixa: «En el cas hipotètic d'una secessió d'una part d'un estat membre de la UE, la solució s'hauria de trobar i negociar en el marc de l'ordenament jurídic internacional». Aquí també tenim una bona notícia: tenim un precedent internacional que juga a favor nostre. La sentència del Tribunal Internacional de Justícia sobre Kosovo, la qual va declarar que la declaració unilateral d'independència no violava cap norma de dret internacional.

D'aquesta manera, la pertinença o no de Catalunya a la UE no és tant una qüestió jurídica com una qüestió política, i per tant, dependrà molt de l'habilitat que tingui la Generalitat i el Parlament de Catalunya a l'hora de ne-

gociar i d'explicar al món per què volem ser independents, com ho farem i quina utilitat en podrà treure la UE i la resta del món de la nostra independència.

La lògica i el sentit comú ens porten a descartar tant la continuïtat com l'expulsió automàtiques. Segurament, la solució es trobarà a mig camí i s'obrirà un període d'impàs on s'hauran de renegociar els tractats internacionals incorporant-hi un nou estat amb les corresponents quotes de representació al Parlament Europeu, al Consell de la UE i a la Comissió Europea. No oblidem que l'Estat espanyol tampoc seria el mateix que va accedir a la UE al 1986 i per tant, també hauria de passar per aquest període d'impàs on veuria igualment modificades les qüestions anteriorment assenyalades.

I si al final de tot ens barren el pas i ens fan anar a la cua i picar de nou a la porta —amb amenaça de veto inclosa de l'Estat espanyol— haurem de començar a explicar que hi ha vida més enllà de la UE. Per a molts, sens dubte, no seria l'opció desitjada, però hi ha maneres de participar i gaudir dels avantatges de formar part d'Europa sense ser membre de la UE. Per exemple, Catalunya podria seguir amb l'euro —Andorra no és membre de la UE i el té— o podríem formar part de l'Associació Europea de Lliure Comerç, que permet comerciar amb els països

europeus sense pagar aranzels —com Suïssa, Noruega i Islàndia, per exemple.

Enguany celebrem l'any Espriu. Aquest català universal, en el seu poema «M'han demanat que parli de la meua Europa», veia en la integració de Catalunya en un Europa unida una condició necessària per a la plenitud nacional. I així serà. El lloc de Catalunya és i serà a Europa, perquè els catalans i catalanes som i serem europeus. ◀